

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام مناسب‌ترین واژه‌ها ... به رسم محبت به نام خدا

واحد تهذیب موسسه قرآنی عالم آل محمد صلی الله علیه و آله اهواز

سرشناسه: عجرشی، حمید، ۱۳۶۹-|| **عنوان و نام پدیدآور:** سفر تا کهکشان: (آموزش نماز ویژه نوجوانان)/ تهیه و تنظیم واحد تهذیب موسسه قرآنی عالم آل محمد ﷺ اهواز، حمید عجرشی. || **مشخصات نشر:** کازرون: تبصیر، ۱۴۰۴. || **مشخصات ظاهری:** ۸۰ ص.؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س‌م. || **شابک:** ۹۷۸-۶۲۲-۸۷۷۹۲-۳-۲ || **وضعیت فهرست نویسی:** فیپا. || **عنوان دیگر:** آموزش نماز کودکان و نوجوانان. || موضوع: نماز -- ادبیات کودکان و نوجوانان|| Salat -- Juvenile literature || نماز -- راهنمای آموزشی -- ادبیات کودکان و نوجوانان || Salat -- Study and teaching -- Juvenile literature || **شناسه افزوده:** موسسه قرآنی عالم آل محمد ﷺ. واحد تهذیب|| **رده بندی کنگره:** BP۱۸۶ || **رده بندی دیویی:** ۲۹۷/۳۵۲[ج] || **شماره کتابشناسی ملی:** ۱۰۰۶۶۴۵۳ .

انتشارات تبصیر

سفر تا کهکشان (آموزش نماز ویژه نوجوانان)

تهیه و تنظیم: واحد پژوهشی موسسه قرآنی عالم آل محمد ﷺ اهواز، حمید عجرشی

ناشر: تبصیر

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۷۷۹۲-۳-۲

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۴۰۴

قطع کتاب: رقعی

شمارگان: ۱۰۰

قیمت کتاب: ۸۰۰۰۰ تومان

استان فارس، شهرستان کوهچنار (قائمیه)، ملای انبار، کدپستی: ۷۳۳۱۱۴۳۳۴۲

شماره تلفن: ۰۹۱۱۷۳۶۶۲۰۸ - ۰۹۱۱۵۹۶۱۰۲۳

حق چاپ و نشر این کتاب متعلق به موسسه قرآنی عالم آل محمد ﷺ اهواز است.

فهرست مطالب

سخنی با والدین ۹

❐ چگونه وضو بگیریم؟

درس اول: احکام وضو ۱۳

شرایط آب وضو ۱۳

شرایط اعضای وضو ۱۴

شرایط کیفیت وضو ۱۴

شرایط وضو گیرنده ۱۴

درس دوم: آموزش وضو ۱۷

مرحله اول و دوم: نیّت و شستن صورت ۱۷

پرسش و پاسخ ۱۸

مرحله سوم: شستن دست راست ۱۸

پرسش و پاسخ ۱۹

مرحله چهارم: شستن دست چپ ۱۹

مرحله پنجم: مسح سر ۲۰

مرحله ششم و هفتم: مسح پاها ۲۱

درس سوم: وضوی جبیره ۲۳

❐ چگونه تیمم کنیم؟

درس چهارم: احکام تیمم ۲۷

تیمم چیست؟ ۲۷

آموزش تیمم ۲۸

❐ چگونه نماز بخوانم؟

درس پنجم: نماز ۳۳

درس ششم: اذان ۳۵

معنای واژه‌ها ۳۶

تلفظ صحیح حروف ۳۶

تلفظ حرف لام ۳۶

تلفظ حرف حاء ۳۶

تلفظ حرف عین ۳۷

تلفظ حرف صاد ۳۷

درس هفتم: اقامه ۳۹

درس هشتم: نیّت و تکبیرة الاحرام ۴۱

درس نهم: قرائت ۴۳

سوره حمد ۴۳

تلفظ حرف غین ۴۴

تلفظ حرف قاف ۴۵

تلفظ حرف ضاد ۴۵
درس دهم: قرائت ۴۷
سوره توحید: ۴۷
درس یازدهم: رکوع ۴۹
تلفظ حرف ظاء ۵۰
درس دوازدهم: قیام و سجود ۵۱
درس سیزدهم: قنوت ۵۳
درس چهاردهم: تشهد ۵۵
پرسش و پاسخ ۵۶
درس پانزدهم: سلامِ نماز ۵۷
پرسش و پاسخ ۵۸
درس شانزدهم: رکعت سوم و چهارم ۵۹
پرسش و پاسخ ۶۰
درس هفدهم: ارکان نماز ۶۱
۱. رکن ۶۱
۲. غیر رکن ۶۲
درس هجدهم: زمانِ نماز ۶۳
زمان نماز صبح ۶۳
زمان نماز ظهر و عصر ۶۴

زمان نماز مغرب و عشاء ۶۴
پرسش و پاسخ ۶۴
نشانه اول وقت نماز صبح ۶۵
نشانه اول وقت نماز ظهر و عصر ۶۵
نشانه اول وقت نماز مغرب و عشاء ۶۶
درس نوزدهم: نماز جماعت ۶۷
شرایط امام جماعت ۶۷
درس بیستم: نماز مسافر ۷۱
پرسش و پاسخ ۷۱
درس بیست و یکم: نماز جمعه ۷۳
چگونگی خواندن نماز جمعه ۷۳
درس بیست و دوم: نماز عید فطر و قربان ۷۵
نماز عید، چگونه خوانده می‌شود؟ ۷۵
درس بیست و سوم: مبطلات نماز ۷۹
منابع ۸۰

سخنی با والدین

والدین گرامی! دلبند شما امانتی از جانب خداوند مهربان به شما می‌باشد که پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله در مورد آن فرمودند:

«انَّ الْوَلَدَ الصّالِحَ رَیْحانَةٌ مِنْ رَیاحِینِ الْجَنَّةِ؛ فرزند صالح، گلی خوشبو از گل‌های بهشت است.»[1]

بنابراین در تربیت فرزندان خویش باید اهتمام جدی داشته‌باشیم. تربیتی که مبنای آن احکام اسلام است و در رأس تمام آنها یادگیری نماز است که خداوند آن را، راه ارتباطی میان خود و بندگان قرار داده است، امیرمؤمنان علیه‌السلام می‌فرماید:

«عَلِّمُوا اَوْلادَکُمُ الصَّلاةَ وَ خُذُوهُمْ بِها اِذا بَلَغُوا الْحُلُمَ؛ نماز را به فرزندان خود پیش از رسیدن به سن تکلیف، تعلیم دهید و آنگاه که به‌حد بلوغ شرعی رسیدند، انجام فریضه نماز را از آنها بخواهید.»[2]

حال که اهمیت آن چنین است و سرنوشت زندگی ابدی انسان در گرو آن است در آنچه پیش روی شماست به زبان ساده همراه با تصاویر زیبا احکام وضو، تیمم، اذان و اقامه، نماز و آموزش چگونگی انجام هر یک از این موارد

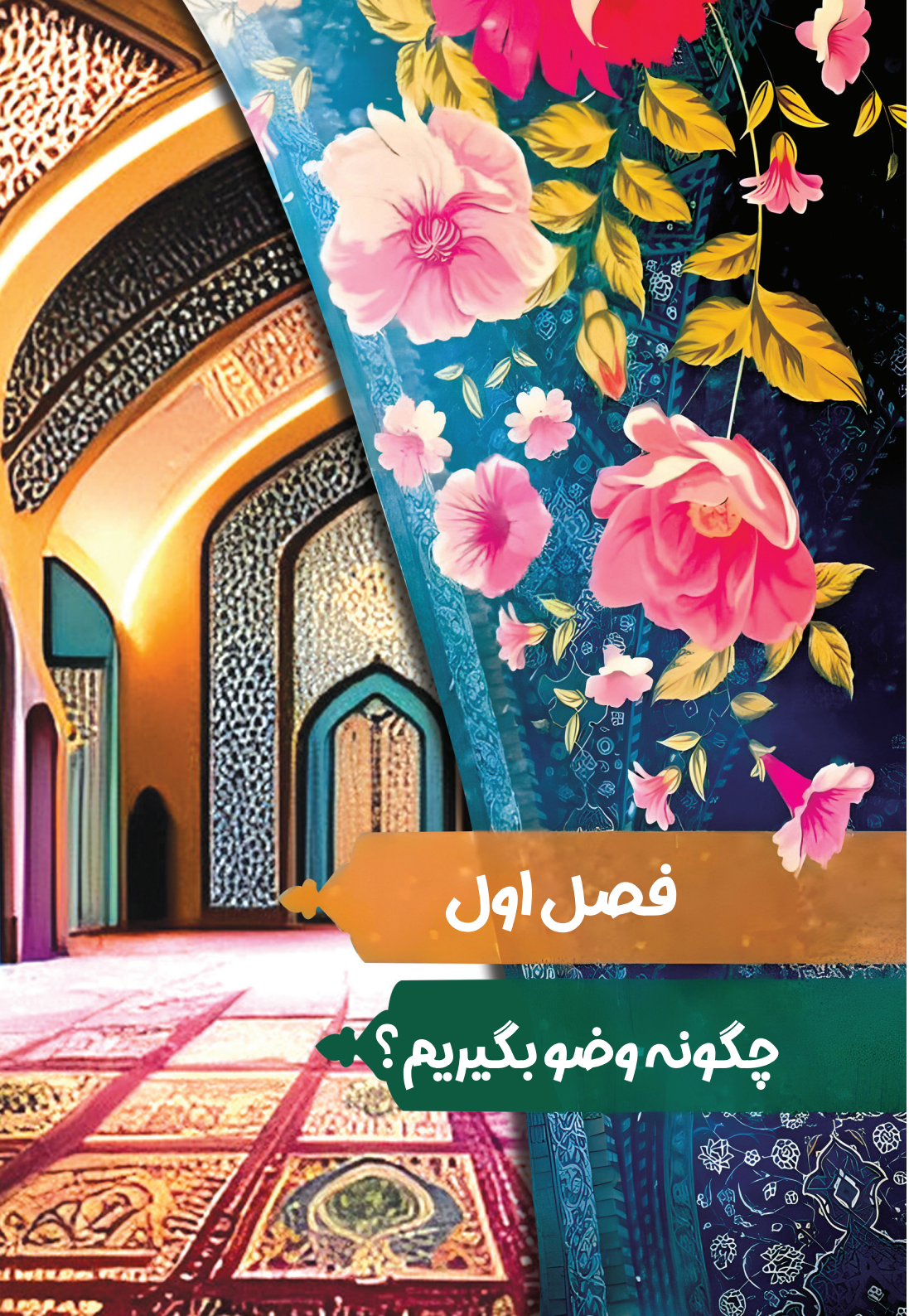
۱. کافی، ج ۶، ص ۳، به نقل از خودسازی در مکتب قرآن و عترت، ص ۳۴۲.

۲ .انصاریان حسین، نظام خانواده در اسلام، ص ۴۰۲.

توضیح داده‌شده‌است؛ همچنین مواردی که نیاز به ترجمه دارند هم ترجمه واژه به واژه و هم ترجمه ترکیبی ارائه شده‌است و برخی کلمات فقهی که در رساله‌های علمیه مراجع بزرگوار آمده است با زبان کودکانه توضیح داده‌شده‌اند.

در پایان از شما پدر و مادر با ایمان خواهشمندم با تشویق مادی و معنوی فرزندان خود آنان را در مسیر رشد و تعالی روح انسانی قرار دهید تا ذخیره‌ای برای روز قیامت و زندگی جاویدان شما باشند.

فصل اول

چگونه وضو بگیریم؟

درس اول: احکام وضو

می‌خواهم وضو بگیرم، آیا وضو گرفتن هم شرایطی دارد؟

فرزند عزیزم برای وضو گرفتن باید چند نکته را یاد گرفت تا بتوان با آن، نماز خواند:

شرایط آب وضو

۱. آب وضو باید پاک باشد یعنی نجس نباشد. مثلاً: ادرار، مدفوع، خون در ظرفی که آب در آن است نباشد.

۲. آب وضو مطلق باشد، مطلق در مقابل آب مضاف است.

أ: آب مطلق به آبی می‌گویند که از چیزی مانند: هندوانه، پرتغال، سیب و... گرفته نشده باشد و یا چیزی با آن مخلوط نباشد، به‌طوری‌که دیگر به آن آب نگویند؛ مانند: آب گل‌آلود.

ب: آب مضاف یعنی آبی که از چیزی گرفته شده باشد مانند: آب پرتقال و یا چیزی به آن اضافه شده باشد.

۳. آب وضو نباید غصبی باشد؛

أ: غصبی بودن چیزی به این معناست که آن چیز برای شخص دیگری است و بدون اجازه او از آن استفاده شود.

ب: اگر آب وضو در ظرف باشد، آن ظرف نباید غصبی باشد.

۴. ظرف آب وضو از طلا و نقره نباشد.

شرایط اعضای وضو

۱. اعضای وضو (جلوی سر، صورت، دست‌ها، محل مسح پاها) باید پاک باشند.
۲. برای اعضای وضو مانعی که باعث رسیدن آب به آن عضو شود، نباشد؛ مثلاً: چسب، جوهر و رنگ و... .

شرایط کیفیت وضو

۱. در انجام وضو باید ترتیب را رعایت کرد؛ یعنی به‌ترتیب : صورت، دست راست، دست چپ، مسح سر و سپس مسح پاها انجام شود.
۲. در حین انجام وضو نباید بین مراحل وضو فاصله بیفتد؛ یعنی موالات در وضو رعایت شود. (موالات یعنی پشت سرهم و بدون فاصله انجام‌دادن)
۳. وضو را باید به‌تنهایی انجام داد و از کسی کمک نگرفت.

شرایط وضوگیرنده

۱. قبل از انجام وضو باید نیت کرد؛ یعنی در دل یا به زبان بگوییم:

«خدایا برای رضایت تو و نزدیکی به تو وضو می‌گیرم.»

۲. نباید آب برای بدن ضرر داشته‌باشد؛ مثلاً: اگر یکی از اعضای وضو زخمی باشد و رسیدن آب باعث ضرر به آن شود دیگر نباید وضو گرفت.
۳. برای وضو وقت وجود داشته‌باشد؛ یعنی اگر با وضو گرفتن، وقت نماز تمام می‌شود، نباید وضو گرفت بلکه باید هرچه سریع‌تر تیمم کرد تا در وقت، نماز خوانده شود. (تیمم بعداً خواهد آمد)

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

وضو گرفتن پاداش دارد و باعث می‌شود تمام جسم ما نورانی شود؟!

آیا می‌دانید:

وضو با ادرار کردن، مدفوع کردن، خارج شدن باد معده و خوابیدن باطل می‌شود و برای نماز باید دوباره وضو گرفت؟!

درس دوم: آموزش وضو

پس از آشنایی با احکام وضو، حالا باید وضو گرفتن را به خوبی یاد گرفت.

مرحله اول و دوم: نیّت و شستن صورت

ابتدا نیّت کرده و سپس با دست راست آب برداشته و از جایی که موی سر روییده آن را سراریز کرد و صورت را از بالا به پایین شست.

پرسش و پاسخ

اگر از پایین به بالا یا از وسط صورت آب ریخته شود آیا وضو صحیح است؟

✓ خیر، وضو باطل می‌شود.

آیا می‌توان صورت را از بالا به پایین زیر شیر آب قرار داد؟

✓ بله، اشکالی ندارد.

مرحله سوم: شستن دست راست

برای شستن دست راست، با دست چپ آب برداشته و از آرنج آب را سرازیر کرده و تا سرانگشتان رساند.

پرسش و پاسخ

شستن دست در وضو با شستن آن در غیر وضو متفاوت است. آیا می‌دانید چه تفاوتی وجود دارد؟

در وضو دست‌ها از بالا به پایین باید شسته شوند و شستن آنها از پایین به بالا وضو را باطل می‌کند.

مرحله چهارم: شستن دست چپ

برای شستن دست چپ، با دست راست آب برداشته و از آرنج آب را سرازیر کرده و به پایین تا سر انگشتان رساند.

به علی کمک کنید:

دوست علی پس از آنکه علی دست راست خود را شست به سراغش آمد و با او احوالپرسی کرد و سؤالات درسی خود را از علی پرسید و پس از مدتی خداحافظی کرد.

آیا علی می‌تواند به وضوی خود ادامه دهد یا باید از اول وضو بگیرد؟

✓ خیر، باید از اول وضو بگیرد.

مرحله پنجم: مسح سر

برای مسح سر، با دست راست، جلوی سر را دست می‌کشند.

به علی کمک کنید:

علی با دوستانش به استخر رفته‌بود وقتی از استخر بیرون آمد، صدای اذان در ورزشگاه پیچید. حالا برای علی سؤال پیش آمد که آیا می‌شود با آنکه بدنش خیس است، وضو بگیرد؟

✓ علی باید موهای سر و پاهای خود را خشک کند به‌طوری‌که اگر دست بر آنها بکشد، دستش خیس نشود اما خیس بودن دست‌ها و صورت اشکالی ندارد.

مرحله ششم و هفتم: مسح پاها

آخرین مرحله وضو، مسح پاها است، برای مسح پاها، پای راست را با دست راست و پای چپ را با دست چپ باید مسح کرد. برای مسح از سرانگشتان باید شروع کرد و تا مچ پا مسح را ادامه‌داد.

آیا می‌دانید:

مسح سر و پاها، با یک انگشت و به‌اندازه طول یک انگشت کافی است؟!

نکته: در مسح سر و پاها نباید سر و پاها تکان بخورند.

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

«أَكثِرْ مِنَ الطَّهورِ يَزِدِ اللهُ فِي عُمرِكَ»[1]؛

همیشه با وضو باش، تا خداوند عمرت را طولانی گرداند.

«الطّاهر النّائم كالصّائم القائم»[2]؛

کسی که با طهارت بخوابد همانند روزه‌دار شب زنده دار است.

۱. خیر و برکت از نگاه قرآن و حدیث، ص ۳۷۲.

۲. میزان الحکمه، ج ۹، ص ۴۱۱.

درس سوم: وضوی جبیره

جبیره چیست؟ وضوی جبیره چیست؟ در وضوی جبیره چگونه نیت کنم؟

جبیره همان باند یا چسب زخم است که اگر جایی از اعضای وضو جراحتی داشته‌باشد و آب برایش ضرر داشته‌باشد، بر آن می‌گذارند تا آن زخم زودتر خوب شود.

به‌هنگام داشتن جبیره بر اعضای وضو باید وضوی جبیره ای انجام داد؛ یعنی هنگام رسیدن به محل جبیره، آن را باید با دست، تَر کرد و باقیمانده آن عضو شسته می‌شود. قبل از وضوی جبیره باید نیت وضو جبیره کرد؛ یعنی گفته شود:

«برای نزدیکی به خداوند، وضوی جبیره می‌گیرم.»

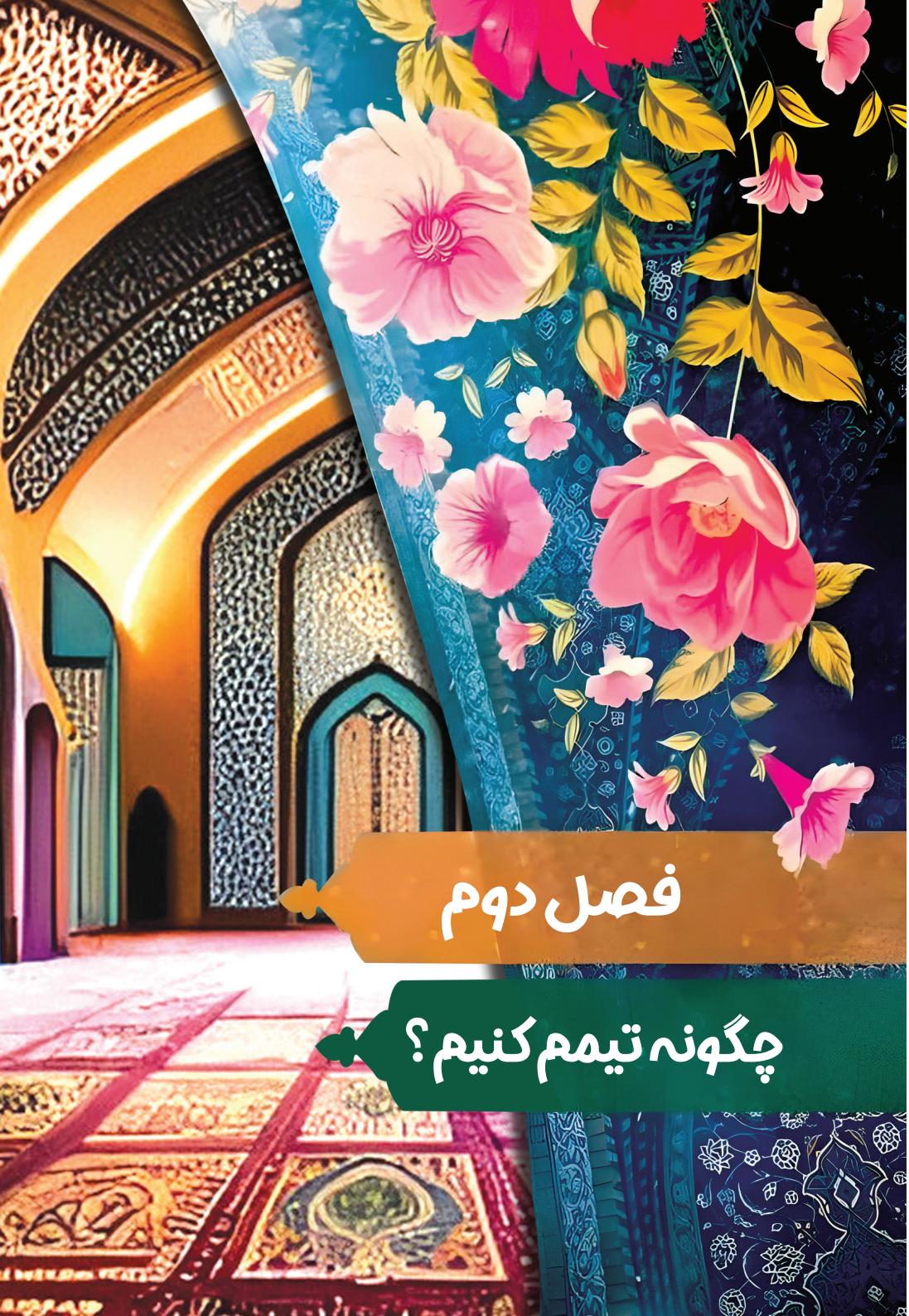
دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

پس از برداشتن جبیره نیازی به خواندن دوباره نماز نیست؟!

آیا می‌دانید:

اگر در اعضای وضو جبیره زیادی وجود داشت، باید علاوه بر وضوی جبیره‌ای، تیمم کرد؟!

فصل دوم

چگونه تیمم کنیم؟

درس چهارم: احکام تیمم

تیمم چیست؟

چه زمانی می‌توان تیمم کرد؟

آیا تیمم شرایطی دارد؟ بر چه چیزی می‌توان تیمم کرد؟

* تیمم یعنی نیت می‌کنم به‌جای وضو با خاک، عمل تیمم را انجام دهم.

* در چند صورت می‌توان به‌جای وضو تیمم کرد:

۱. آب پیدا نشود.

۲. پیدا کردن آب سختی زیادی داشته‌باشد.

۳. اگر ترس وجود داشته‌باشد که با وضو گرفتن ضرری به شخص برسد.

۴. به‌اندازه نوشیدن، آب وجود داشته‌باشد که اگر با آن وضو گرفته شود جان شخص به خطر می‌افتد.

۵. به‌اندازه‌ای آب در اختیار است که می‌توان با آن تنها خود را پاک کرد.

۶. آب مباح،[۱] در اختیار نباشد.

۷. زمان کافی برای وضو، وجود نداشته باشد؛ یعنی اگر وضو گرفته شود نماز، قضا خواهد شد.

*** تیمم بر چند چیز جایز است:**

۱. خاک؛ ۲. سنگ؛ ۳. ریگ؛ ۴. آجر؛
۴. کلوخ؛ ۵. خاک کوزه؛ ۶. سنگ گچ؛ ۸. سنگ آهک.

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

تیمم بر جواهرات مانند سنگ عقیق و فیروزه، باطل است؟!

آموزش تیمم

مرحله اول: نیت

نیت یعنی قصد تیمم بدل[۲] از وضو.

۱. مباح یعنی آبی که می‌توان از آن استفاده‌کرد و مخصوص کسی نیست.
۲. بدل یعنی به جای.

مرحله دوم: زدن کف دست‌ها بر خاک

زدن تمام کف دو دست همزمان بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است.

مرحله سوم: کشیدن کف هر دو دست بر پیشانی

کشیدن کف هر دو دست به تمام پیشانی و دو طرف آن از جایی که مو روییده تا ابروها و بالای بینی.

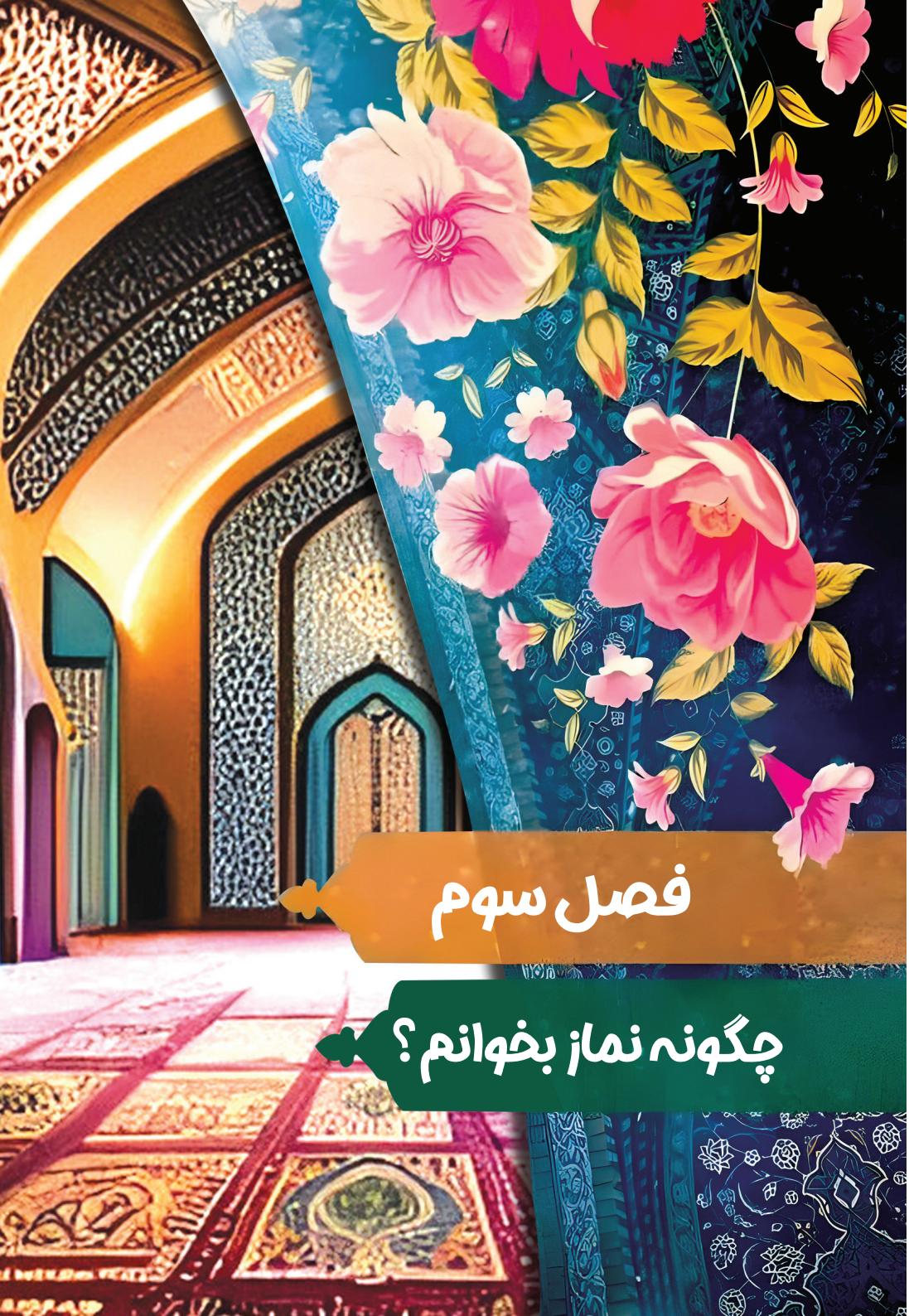

مرحله چهارم و پنجم: کشیدن دست چپ بر پشت دست راست و بالعکس

کشیدن کف دست چپ بر تمام پشت کف دست راست و کشیدن کف دست راست بر تمام پشت کف دست چپ.

فصل سوم

چگونه نماز بخوانم؟

درس پنجم: نماز

بچه‌های گلم! نماز یکی از مهم‌ترین اعمال در دین اسلام است و در کتاب آسمانی ما قرآن کریم بسیار مورد تأکید و سفارش شده‌است. پیامبر اسلام ﷺ و امامان علیهم‌السلام در مورد نماز سخنان فراوانی بیان کرده‌اند.

نماز یعنی سخن گفتن با خداوند مهربان است.

نماز یعنی راز و نیاز با خداوند گفتن است.

نماز یعنی از سجاده تا کهکشان‌های آسمان رفتن است.

بچه‌های عزیزم! نماز مانند سایر عبادت‌ها احکامی دارد که باید با آنها آشنا شد؛ مانند:

۱. صحت قرائت نماز (چگونگی صحیح خواندن نماز)

۲. مبطلات نماز (چیزهایی که باعث باطل شدن نماز می‌شوند)

۳. ارکان نماز (به اجزاء نماز مثل نیت، رکوع، سجود و ... رکن می‌گویند)

درس ششم: اذان

بچه‌های باغ محمدی! پس از آنکه وضو یا تیمم کردید و آماده نماز شدید بهتر است اذان بگویید. اذان شعار اسلام است؛ یعنی با آن به دیگران می‌فهمانید که وقت نماز رسیده و باید خود را آماده یک گفتگوی صمیمی با خدای مهربان کرد.

در این درس با اذان و احکام آن آشنا خواهید شد:

اللهُ أَكْبَرُ (۴ بار)

خدا از همه چیز و همه کس برتر است.

أَشْهَدُ أَنْ لا إِلٰهَ إِلّا اللهُ (۲ بار)

گواهی می دهم که جز آفریدگار جهان، خدایی نیست.

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُوْلُ اللهِ (۲ بار)

گواهی می دهم که محمّد ﷺ فرستاده خداست.

اَشْهَدُ اَنَّ عَلِیّاً وَلِیُّ اللهِ (۲ بار)

گواهی می دهم که علی ولیّ خدا بر همه خلق است.

حَیَّ عَلَی الصَّلاةِ (۲ بار)

بشتابید بسوی نماز.

حَیَّ عَلَی الفَلاحِ (۲ بار)

بشتابید به سوی رستگاری.

حَیِّ عَلَیٰ خَیْرِ الْعَمَلِ (۲ بار)

بشتابید به سوی بهترین کارها

اللهُ أَکْبَرُ (۲ بار)

خدا از همه چیز و همه کس برتر است.

لا إِلٰهَ إِلّا اللهُ (۲ بار)

جز آفریدگار جهان معبودی نیست.

معنای واژه‌ها

رسول: پیامبر؛ **حیَّ:** بشتابید؛ **فلاح:** رستگاری.

تلفظ صحیح حروف

تلفظ حرف لام

در تمام جملات اذان هرجا کلمه (الله) آمده است باید حرف (لام) درشت خوانده شود؛ مانند:

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ

تلفظ حرف حاء

در کلمات (محمداً) و (حَیَّ) باید توجه کرد که حرف (حاء) مانند حرف (هاء) تلفظ نشود؛ صدای حرف (حاء) شبیه به صدای هنگام گرم کردن دست‌ها در فصل

زمستان است، بچه‌ها در فصل زمستان برای آنکه دست‌هایشان گرم شود، آنها را به هم می‌مالند و در آنها می‌دمند که آن دمیدن شبیه تلفظ حرف (حاء) است؛ مانند:

قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ

تلفظ حرف عین

در کلمات (علیّاً) و (العمل) باید مراقب بود که حرف (عین) مانند حرف همزه (ء) تلفظ نشود، حرف عین با کمی گرفتگی در حلق بیان می‌شود و هنگام تلفظ کمی کشیده می‌شود، اما همزه راحت‌تر تلفظ می‌گردد؛ مانند:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

تلفظ حرف صاد

برای حرف (صاد) زبان را باید شبیه قاشق غذاخوری کرد و آن را تلفظ نمود و نسبت به حرف (سین) درشت‌تر بیان می‌شود. مانند:

حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ

درس هفتم: اقامه

بچه‌های دوست‌داشتنی! پس از گفتن اذان، مستحب است اقامه گفته شود.

اَللّٰهُ أَکْبَرُ (۲بار)

خدا از همه چیز و همه کس برتر است.

أَشْهَدُ أَنْ لا إِلٰهَ إِلّا اللّٰهُ (۲بار)

گواهی می دهم که جز آفریدگار جهان، خدایی نیست.

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُوْلُ اللّٰهِ (۲بار)

گواهی می دهم که محمّد صلی الله علیه و آله فرستاده خداست.

اَشْهَدُ اَنَّ عَلِیّاً وَلِیُّ اللّٰهِ (۲بار)

گواهی می دهم که علی ولیّ خدا بر همه خلق است.

حَیَّ عَلَی الصَّلاةِ (۲بار)

بشتابید به سوی نماز.

حَیَّ عَلَی الفَلٰاحِ (۲بار)

بشتابید به سوی رستگاری.

حَیَّ عَلَیٰ خَیْرِ اَلْعَمَلِ (۲بار)

بشتابید به سوی بهترین کارها

قَدْ قامَتِ الصَّلاةُ (۲بار)

همانا نماز برپا شد.

اللهُ أَکْبَرُ (۲بار)

خدا از همه چیز و همه کس برتر است.

لا إِلٰهَ إِلّا اللهُ (۱ بار)

جز آفریدگار جهان معبودی نیست.

از امیرمؤمنان علیه‌السلام نقل است که فرمود:

هرکس نماز خود را با اذان و اقامه بخواند، دو صف از فرشتگان پشت سر او نماز می‌گزارند که دو طرف آن دیده نمی‌شود و هرکس نماز خود را تنها با اقامه بخواند، یک صف از فرشتگان پشت سر او نماز می‌گزارند. [۱]

۱. شیخ صدوق، ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، ترجمه محمدرضا انصاری محلاتی، ج ۱، ص ۶۹.

درس هشتم: نیّت و تکبیرة الاحرام

در این درس وارد نماز می‌شویم، برای وارد شدن به نماز باید نیّت کرد یعنی قصد نمود (تصمیم گرفت) که می‌خواهم برای رضای خداوند و نزدیک شدن به او نماز بخوانم. پس از نیّت کردن باید تکبیرة الاحرام گفته شود؛ یعنی الله‌اکبر گفت. تکبیرة الاحرام یعنی با گفتن الله‌اکبر بسیاری از کارها که باعث بطلان نماز می‌شود بر نمازگزار حرام می‌شود و نباید انجام داد.

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

به‌هنگام گفتن تکبیرةالاحرام مستحب است نمازگزار دو دست را تا گوش خود بالا ببرد؟!

آیا می‌دانید:

اگر نمازگزار نیت نکند و الله‌اکبر بعد از آن را نگوید نماز باطل می‌شود حتی اگر از روی فراموشی باشد؟!

درس نهم: قرائت

پس از آنکه نمازگزار، نیت نماز را در دل یا زبان ادا کرد و تکبیرةالاحرام را گفت باید سوره حمد و توحید بخواند.

سوره حمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۱)

به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۲)

ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ (۳)

بخشنده و بخشایشگر است.

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ (۴)

(خداوندی که) صاحب روز جزا است.

إِيَّاکَ نَعْبُدُ و إِيَّاکَ نَسْتَعِينُ (۵)

(پروردگارا) تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری می‌جوییم.

اهدِنَا الصِّرَاطَ المُستَقِيمَ (۶)

ما را به راه راست هدایت فرما!

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ (۷)

راه کسانی که آنان را مشمول نعمت خود ساختی، نه راه کسانی که بر آنان غضب کردی و نه گمراهان

بچه‌های دوست‌داشتنی! با تلفظ حرف (ح)، (ع)، (ص) در اذان و اقامه آشنا شدیم حالا باید تلفظ حرف (غ-ق-ض) را آموخت.

تلفظ حرف غین

تلفظ این حرف شبیه غرغره آب در گلو است؛ یعنی هنگام تلفظ آن احساس می‌شود آبی در گلو وجود دارد و این حرف به‌هنگام تلفظ کمی کشیده می‌شود مانند:

غَيرِ الْمَغْضُوبِ

تلفظ حرف قاف

تلفظ این حرف برخلاف حرف (غین) است اولاً اینکه تلفظ آن کاملاً خشک است و ثانیاً کشیده نمی‌شود بلکه باید محکم گفته شود؛ مانند:

اَلْمُسْتَقِيمَ قَدْ، قَامَتْ، قُلْ

تلفظ حرف ضاد

تلفظ این حرف کمی سخت است و تمرین بیشتری می‌خواهد. برای تلفظ این حرف، کناره زبان به دندان‌های آسیا برخورد می‌کند؛ مانند:

وَلَا الضَّالِّينَ

برای آنکه به‌طور صحیح تلفظ این حرف را یاد بگیرید، با دقت به نحوه اداء کردن آن توسط مربی خود، توجه کنید.

نکته: اگر برخی حروف به غلط تلفظ شوند، معنای کلمه تغییر می‌کند، به جدول آمده در صفحه بعد، توجه کنید:

صحیح	غلط
الحمدلله: ستایش مخصوص خداست	الهمدلله: هلاکت (خاموشی) مخصوص خداست
الرحمن الرحیم: بخشنده مهربان	الرهمان الرهیم: مرهم‌گذار
نعبد: عبادت می‌کنیم	نأبُدُ: همیشه می‌مانیم
نستعین: یاری می‌جوییم	نستأین: طلب وقت می‌کنیم
العالَمین: جهانیان	آلَمین: دردها و رنج‌ها
انعمت: نعمت دادی	انأمت: ناله‌ی ضعیف درد آمد
المغضوب: مورد خشم واقع‌شده	المقضوب: شاخه بریده‌شده
الضالین: گمراهان	الظالین: سایه کنندگان الذالین: خوارشدگان الزالین: به لرزه افتادگان
مستقیم: راست	مستغیم: طلب ابری شدن آسمان

درس دهم: قرائت

پس از خواندن سوره حمد، باید سوره توحید خوانده شود.

سوره توحید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (۱)

بگو اوست خدای یگانه (۱)

اللَّهُ الصَّمَدُ (۲)

خداوند بی‌نیاز (۲)

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (۳)

[کسی را] نزاده و زاده نشده است (۳)

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (۴)

و هیچ‌کس او را همتا نیست (۴)

صحیح	غلط
قل: بگو	غُل: هلاک کن
أحد: یگانه	أهد: زمین گود
صمد: بی‌نیاز	سَمد: ایستاده متحیر ثَمد: آب باران مانده و نامطبوع

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

اگر سوره حمد و توحید فراموش شود، نماز باطل نمی‌شود؟!

آیا می‌دانید:

می‌توان به‌جای سوره توحید، هر سوره‌ای از قرآن را خواند؟!

درس یازدهم: رکوع

پس از خواندن سوره حمد و توحید باید رکوع کرد و ذکر رکوع را گفت.

در رکوع باید خم شده و دست‌ها را بر زانوها قرار داده و کمر را راست و ذکر «سُبْحانَ رَبِّیَ الْعَظِیْم وَ بِحَمْدِهِ؛ پاک است پروردگار بزرگ من و او را ستایش می‌کنم» گفته شود.

تلفظ حرف ظاء

گل‌های زیبا! در این ذکر باید توجه کرد که حرف (ظ) به‌درستی تلفظ شود. برای تلفظ صحیح آن، سر زبان با دندان‌های جلویی بالا برخورد می‌کند و زبان کمی گود شده(حالت قاشقی) و هوا بیرون رانده می‌شود؛ مانند:

اَلْعَظِیمِ

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

اگر رکوع را فراموش کنیم، نماز باطل می‌شود؟!

آیا می‌دانید:

اگر ذکر رکوع را فراموش کنیم، نماز صحیح است؟!

درس دوازدهم: قیام و سجود

پس از رکوع، باید کمی ایستاد و به این ایستادن، قیام[1] گفته می‌شود؛ خوب است به‌هنگام سر برداشتن از رکوع این ذکر گفته شود: «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»؛ یعنی: «خداوند بشنود و بپذیرد ثنای کسی که او را ستایش می‌کند» و سپس به سجده رفته و دوبار سجده بجا آورده شود.

برای سجود باید انگشتان پا و کف دو دست و دو زانو بر روی زمین قرار گیرند و پیشانی بر مهر گذاشته شود و این ذکر بر زبان جاری گردد: «سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلی وَ بِحَمْدِهِ؛ پاک است پروردگار بزرگ مرتبه و او را ستایش می‌کنم.»

۱. یعنی ایستادن.

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

اگر دو سجده را فراموش کنیم نماز باطل می‌شود؟!

آیا می‌دانید:

اگر یک سجده را فراموش کنیم نماز صحیح است؟!

آیا می‌دانید:

اگر ذکر سجده را فراموش کنیم نماز صحیح است؟!

به علی کمک کنید:

علی پس از رکوع، از روی عمد بلافاصله به سجده رفت، آیا نماز او صحیح است؟

✓ نمازش باطل شد و دوباره باید آن را بخواند.

درس سیزدهم: قنوت

بچه‌های دوست‌داشتنی من! رکعت دوم نماز مانند رکعت اول است؛ اما در رکعت دوم، پس از خواندن سوره حمد و توحید، مستحب است قنوت فراموش نشود؛ یعنی دو کف دست را جلو صورت قرار داده و هر دعایی را که نمازگزار دوست می‌دارد، بیان کند. مانند:

أ: صلوات (اَللّهمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد)

ب: اللّهُمَّ عَجِّل لِوَلِیکَ الفَرَج

ج: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً

وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

درس چهاردهم: تشهد

در رکعت دوم و در رکعت آخر نماز پس از انجام دو سجده و در حال نشسته باید تشهد خوانده شود یعنی گفته شود:

«اَشْهَدُ اَنْ لااِلٰهَ اِلّااللهُ وَحْدَهُ لاشَریکَ لَهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ؛ ستایش مخصوص پروردگار است و شهادت می دهم که خدائی سزاوار پرستش نیست مگر خدائی که یگانه است و شریک ندارد. شهادت می دهم که محمدا بنده خدا و فرستاده اوست. خدایا رحمت بفرست بر محمد و آل محمد.»

به علی کمک کنید: علی در رکعت دوم پس از سجده بدون آنکه تشهد بگوید برای رکعت سوم بلند شد و تشهد را فراموش کرد آیا نمازش باطل است؟

✓ خیر نمازش باطل نمی‌شود.

پرسش و پاسخ

چرا در هر نماز باید شهادت (گواهی) دهیم که پیامبراسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله، فرستاده خداست؟

✓ ۱. برای اینکه نام پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله برای همیشه زنده بماند؛ ۲. با گواهی دادن، از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله به‌خاطر زحماتی که متحمل شده‌اند، قدردانی می‌کنیم؛ ۳. هر روز با پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله ارتباط برقرار کنیم؛ ۴. با گواهی دادن، به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله توسل می‌کنیم و از او می‌خواهیم که از خداوند بخواهد نماز ما را قبول کند.

درس پانزدهم: سلامِ نماز

بچه‌های خوب من در رکعت دوم نماز صبح، رکعت چهارم نماز ظهر، عصر و عشاء و در رکعت سوم نماز مغرب بعد از سجده دوم و گفتن تشهد باید سلام نماز گفته شود تا نماز تمام شود یعنی بگوییم:

«اَلسَّلامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا النَّبِیُّ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکاتُهُ؛

سلام بر تو ای پیغمبر و رحمت و برکات خدا بر تو باد.

اَلسَّلامُ عَلَیْنا وَعَلی عِبادِاللّٰهِ الصّالِحینَ،

سلام از خداوند عالم بر ما نمازگزاران و تمام بندگان خوب او.

السَّلامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکاتُهُ،

سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما مومنین باد.»

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

اگر سلام نماز فراموش شود، نماز باطل نمی‌شود؟!

آیا می‌دانید:

سلام یعنی صلح و امنیت؛ و به معنای آن است که نمازگزار از عذاب جهنم ایمن خواهد بود؟!

پرسش و پاسخ

نماز صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشاء چند رکعت هستند؟

نماز صبح: ۲ رکعت؛ نماز ظهر: ۴ رکعت؛ نماز عصر: ۴ رکعت؛ نماز مغرب: ۳ رکعت؛ نماز عشاء نیز ۴ رکعت می‌باشد.

در طول شبانه‌روز چند رکعت واجب است خوانده شود؟

۱۷ رکعت.

درس شانزدهم: رکعت سوم و چهارم

بچه‌های گل من! در درس قبل گفته شد که نماز ظهر، عصر، مغرب و عشاء بیش از دو رکعت هستند و در رکعت سوم و چهارم به‌جای سوره حمد و توحید باید تسبیحات اربعه (چهارگانه) گفته شود. یعنی بگوییم:

سُبْحانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلّهِ وَ لا إلهَ إلاَّ اللهُ وَ اللهُ اَکْبَرُ، یعنی: پاک و منزه است خداوند تعالی و ثنا مخصوص اوست و نیست خدائی سزاوار پرستش، مگر خدای بی‌همتا و بزرگتر است از اینکه او را وصف کنند.

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

گفتن ۳ مرتبه تسبیحات اربعه مستحب است و گفتن یک‌بار آن کافی است؟!

آیا می‌دانید:

اگر ذکر تسبیحات اربعه فراموش شود، اشکال ندارد؟!

پرسش و پاسخ

آیا می‌توان نیت کرد که به‌جای تسبیحات اربعه، سوره حمد خوانده شود؟

✓ بله، اشکال ندارد.

اگر از روی فراموشی به‌جای تسبیحات اربعه، سوره حمد خوانده شود آیا نماز صحیح است؟

✓ باید دوباره یکی از آنها(حمد یا تسبیحات اربعه) را قصد کند و بگوید.

درس هفدهم: ارکان نماز

بچه‌های مهربان و باادب! در این درس با اجزا نماز یعنی رکوع، سجود، تشهد، سلام، قرائت، قیام، نیت، تکبیرة الاحرام، ذکر، ترتیب و موالات بیشتر آشنا خواهیم شد.

* گل‌های من! اجزا نماز به دو قسم تقسیم می‌شوند:

۱. رکن

رکن یعنی جزئی از نماز؛ ارکان نماز پنج مورد هستند که اگر از روی عمد یا از روی فراموشی انجام نشود، نماز باطل می‌شود و آنها عبارتند از:

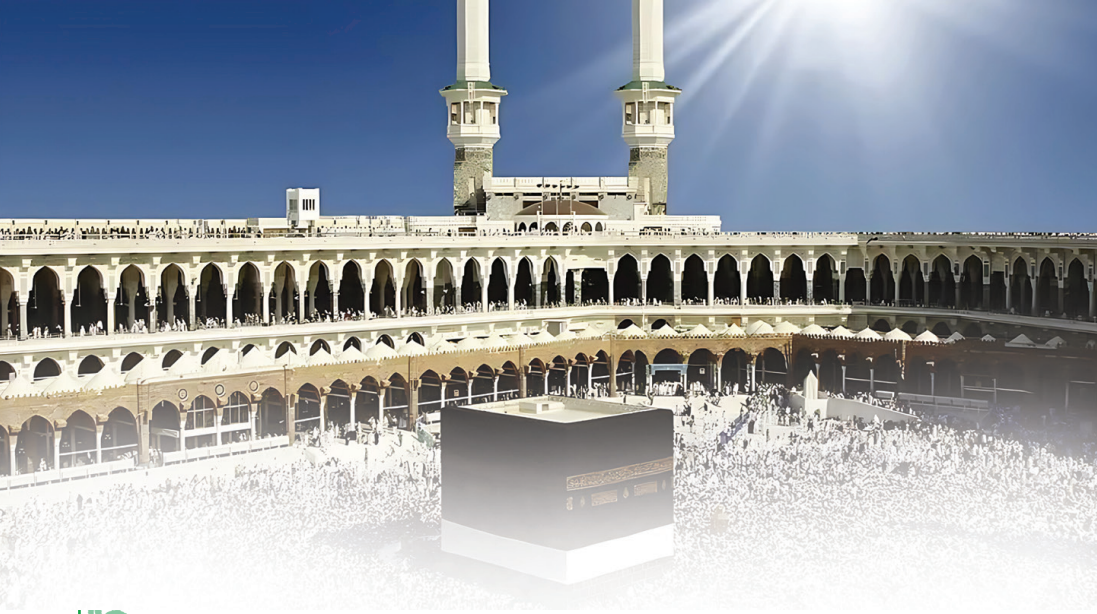
نیت، قیام، تکبیرة الاحرام، رکوع و دو سجده.

۲. غیر رکن

غیر رکن، شش مورد هستند که اگر از روی عمد انجام نشوند، نماز باطل می‌شود؛ اما اگر از روی فراموشی انجام شوند، نماز صحیح است. و آنها عبارتند از:

۱. **قرائت (حمد و سوره توحید)؛**
۲. **ذکر رکوع و سجود؛**
۳. **تشهد؛**
۴. **سلام؛**
۵. **ذکر رکوع؛**
۶. **ترتیب؛**[۱]
۷. **موالات**[۲].

۱. ترتیب در نماز یعنی پشت‌سر هم اجزا نماز انجام شوند.
۲. موالات در نماز یعنی بین اجزا نماز فاصله نیفتد.

درس هجدهم: زمانِ نماز

حالا که با وضو و تیمم آشنا شدید و چگونگی خواندن نماز را یاد گرفتید، یک سؤال پیش می‌آید و آن این است که چه موقع نماز خوانده می‌شود؟

بچه‌های وقت شناس و دوست‌داشتنی! نماز، وقت مخصوصی دارد که باید در طول شبانه‌روز پنج نوبت، اقامه شود.

زمان نماز صبح

هنگام گفتن اذان صبح، زمانِ خواندن نماز صبح به نیت اداء (یعنی به نیت در وقت خواندن) شروع می‌شود و تا طلوع آفتاب، این زمان ادامه دارد و با برآمدن آفتاب، نماز صبح قضا می‌شود؛ (یعنی به نیت جبران نماز نخوانده) به‌هنگام نیت کردن می‌گوییم: نماز صبح می‌خوانم به نیت قضاء[1].

۱. البته قبلاً گفته شد که بیان نیت در زبان لازم نیست و گفتن آن در دل کافی است.

زمان نماز ظهر و عصر

هنگام گفتن اذان ظهر، زمانِ خواندن نماز ظهر و عصر به نیت اداء شروع می‌شود و تا غروب آفتاب، این زمان ادامه پیدا می‌کند و با غروب آفتاب، نماز ظهر و عصر قضا می‌شود.

زمان نماز مغرب و عشاء

هنگام گفتن اذان مغرب، زمانِ خواندن نماز مغرب و عشاء به نیت اداء شروع می‌شود و تا نیمه‌شب، این زمان، ادامه پیدا می‌کند و با گذشتن نیمه‌شب، نماز مغرب و عشاء قضا می‌شود.[1]

پرسش و پاسخ

راستی قدیم قدیما چگونه اول وقت هر نماز را تشخیص می‌دادند؟

✓ دین اسلام برای تشخیص اول وقت هر نماز نشانه‌هایی را قرار داده است. در صفحه بعد با این نشانه‌ها آشنا خواهیم شد.

۱. البته برخی از مراجع تقلید نظر دیگری دارند؛ بنابراین به رساله عملیه مرجع خودتان مراجعه کنید؛ منظور از رساله علمیه: کتابی که در آن مرجع تقلید احکام شرعی را بیان می‌کند. منظور از مرجع تقلید نیز، کسی است که مردم باید در احکام دین، از او تقلید کنند.

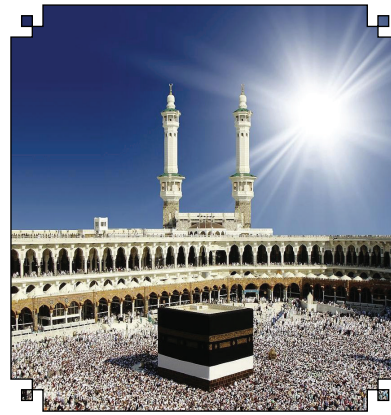
نشانه اول وقت نماز صبح

نزدیک اذان صبح از طرف مشرق، سپیده ای رو به بالا حرکت می‌کند سپس این سپیده شفاف پهن می‌شود و در این هنگام وقت نماز صبح آغاز می‌شود.

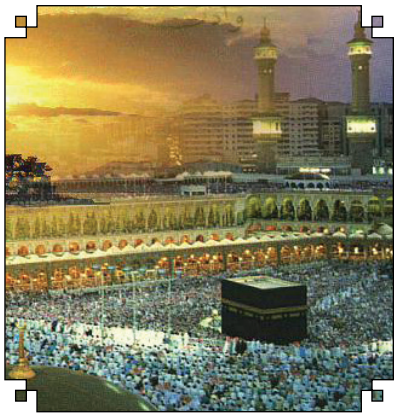
نشانه اول وقت نماز ظهر و عصر

هنگامی که خورشید از وسط آسمان به‌سمت مغرب مایل می‌شود اول وقت نماز ظهر و عصر شروع می‌شود.

نشانه اول وقت نماز مغرب و عشاء

هنگامی که آفتاب غروب می‌کند و سرخی طرف مشرق از بین می‌رود اول وقت نماز مغرب و عشاء شروع می‌شود.

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

راه‌های شناخت وقت نماز تنها سه راه است: ۱. خود انسان یقین کند؛ ۲. دو فرد عادل خبر دهند که وقت داخل شده و می‌توان نماز خواند؛ ۳. مؤذن مورد اطمینان اذان بگوید؟!

آیا می‌دانید:

نمازهای روزانه باید به‌ترتیب انجام شود یعنی نماز ظهر قبل از نماز عصر و نماز مغرب قبل از نماز عشاء خوانده شود؟!

درس نوزدهم: نماز جماعت

نماز جماعت، یعنی نمازی که به‌صورت گروهی خوانده می‌شود و کمترین گروه دو نفر است، یک نفر امام جماعت[1] و دیگری مأموم[2].

شرایط امام جماعت

کسی که امام جماعت می‌شود، باید:

۱. عاقل باشد؛ یعنی کسی که دیوانه نیست.

۲. بالغ باشد؛ یعنی اگر خانمی می‌خواهد امام جماعت برای خانم‌ها باشد باید ۹ سال قمری را تمام کرده باشد و اگر آقایی می‌خواهد امام جماعت شود، باید ۱۵ سال قمری را تمام کرده باشد.

۳. مؤمن باشد؛ یعنی خداوند را قبول داشته و پیامبر بودن حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله و امامت ۱۲ امام معصوم بعد از ایشان را پذیرفته باشد.

---

۱. امام جماعت یعنی کسی که جلو می‌ایستد و دیگران پشت‌سر او نماز می‌خوانند.

۲. مأموم یعنی کسی که پشت‌سر امام جماعت نماز می‌خواند.

۴. عادل باشد؛ یعنی از او گناهی دیده نشده است.
۵. حلال زاده باشد؛ یعنی پدر و مادرش عقد شرعی ازدواج خوانده باشند.
۶. قرائت صحیح داشته باشد؛ یعنی بتواند همانطورکه در درس‌های قبلی گفته شد، حروف را صحیح اداء کند.

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

امام جماعت باید جلوتر از مأمومین باشد؟!

آیا می‌دانید:

در نماز جماعت، باید صف‌های نماز به یکدیگر متصل باشند؟!

آیا می‌دانید:

در جایی که امام جماعت ایستاده است، آن جایگاه نباید بالاتر از مأمومین باشد؟!

آیا می‌دانید:

در نماز جماعت، مأموم باید اعمال نماز را بعد از امام جماعت انجام دهد؛ مثلاً تا امام جماعت به رکوع نرفته است، او نباید به رکوع برود؟!

آیا می‌دانید:

در نماز جماعت، نمازگزاران باید امام‌جماعت را ببینند؛ یعنی بین آنها و امام‌جماعت مانعی از دیدن ایشان نباشد؟!

آیا می‌دانید:

در نماز جماعت، مأموم نباید سوره حمد و سوره توحید بخواند؛ اما در رکعت سوم و چهارم باید تسبیحات اربعه و دیگر اذکار نماز را خودش بگوید؟!

آیا می‌دانید:

اولین نماز جماعت، توسط پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و امام علی علیه‌السلام و حضرت خدیجه علیهاالسلام همسر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله به‌جا آورده شد؟!

آیا می‌دانید:

پاداش نماز جماعت، بستگی به تعداد نمازگزاران بیشتر می‌شود؟ یعنی هرقدر تعداد مأمومین زیاد شوند، ثواب آن نماز هم بیشتر می‌شود؟!

درس بیستم: نماز مسافر

مسافر به کسی می‌گویند که از همان اول قصد (نیت) سفر داشته باشد چنین کسی اگر تصمیم به سفر کردن بگیرد باید بداند که چگونه نماز می‌خواند، آیا نماز او مانند نماز در محل سکونت خودش است یا نه؟

دین اسلام برای نماز مسافر احکامی قرار داده که در این درس فراخواهید گرفت.

پرسش و پاسخ

مسافر چند کیلومتر به سفر رود تا نمازش شکسته شود؟

مسافر، اگر مجموع سفرش (یعنی رفتن و برگشتن) ۴۴ کیلومتر و بیشتر باشد، باید نمازش را شکسته بخواند.

مسافر کدام نمازها را باید شکسته بخواند؟

نماز ظهر، عصر و عشاء را باید دو رکعتی بخواند.

مسافر در چه صورت می‌تواند نماز را تمام بخواند؟

مسافر، تا وقتی نماز را شکسته می‌خواند که تصمیم بر ۱۰ روز ماندن در جایی که سفر به آن کرده است را نداشته‌باشد؛ یعنی اگر مسافری قصد کند (نیت کند، تصمیم بگیرد) که به فلان شهر (مثلاً مشهد) برود و آنجا ۱۰ روز بماند، باید نمازش را تمام بخواند (یعنی نماز ظهر، عصر و عشاء را ۴ رکعتی بخواند و نیت نماز شکسته نکند).

درس بیست و یکم: نماز جمعه

نماز جمعه، نمازی است که مسلمانان، هر جمعه به‌جای نماز ظهر در مصلای شهر خود برگزار می‌کنند. این نماز، حتماً باید به‌صورت جماعت برگزار شود و حداقل تعداد نمازگزاران پنج نفر است، یک نفر امام جمعه و چهار نفر مأموم.

چگونگی خواندن نماز جمعه

نماز جمعه دو رکعت است و دو قنوت واجب دارد، در رکعت اول قبل از رکوع و در رکعت دوم بعد از رکوع، قنوت انجام می‌شود. قبل از خواندن نماز جمعه، امام جمعه باید دو خطبه ایراد کند؛ یعنی دو بار سخنرانی کند.

بچه‌های با ایمان! حتماً همراه پدر و مادر خود هر جمعه به مصلّی بروید و نماز جمعه را اقامه کنید؛ چون پیامبر اکرم ﷺ فرموده‌اند:

خواندن نماز جمعه، باعث بخشیده شدن گناهان می‌شود.[1]

۱. «وسائل الشیعه»، ج ۵، ص ۱۰، باب «وجوب صلوة الجمعه»، حدیث ۲۸.

درس بیست و دوم: نماز عید فطر و قربان

بچه‌های دوست داشتنی! در روز عید فطر که اولین روز از ماه شوال است و عید قربان که دهم ماه ذی‌الحجه می‌باشد، نماز عید خوانده می‌شود. این نماز در زمان حضور امام معصوم علیه‌السلام، واجب است و باید خوانده شود و در زمان غیبت امام علیه‌السلام، مستحب است. زمان خواندن نماز عید، از طلوع آفتاب تا قبل از اذان ظهر است.

نماز عید، چگونه خوانده می‌شود؟

نماز عید فطر و قربان، دو رکعت است که در رکعت اول بعد از حمد و سوره، شش تکبیر و پنج قنوت و در رکعت دوم، پنج تکبیر و چهار قنوت بجا آورده می‌شود. در قنوت‌ها می‌توان هر دعایی را خواند ولی مستحب است دعای زیر خوانده شود:

اَللّٰهُمَّ اَهْلَ الْكِبْرِياءِ وَالْعَظَمَهِ

خدایا! ای اهل بزرگی و عظمت

وَاَهْلَ الْجُودِ وَالْجَبَرُوتِ

و ای شایسته بخشش و قدرت و سلطنت

وَاَهْلَ الْعَفْوِ وَالرَّحْمَهِ، وَاَهْلَ التَّقْوی وَالْمَغْفِرَهِ

و ای شایسته عفو و رحمت، و ای شایسته تقوی و آمرزش

اَسْئَلُکَ بحَقِّ هذَا الْیَومِ الَّذی جَعَلْتَهُ لِلْمُسْلِمینَ عیداً

از تو می خواهم به حق این روز که برای مسلمانان عید قراردادی

وَلِمُحَمَّدٍ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَ الِهِ

و برای محمد که درود خدا بر او و خاندانش باد

ذُخْراً [وَشَرَفاً] وَ کرامتا وَمَزیْداً

ذخیره و شرافت و فزونی مقام (قرار دادی)

اَنْ تُصَلِّیَ عَلی مُحَمَّدٍ وَ الِ مُحَمَّدٍ

که بر محمّد و خاندانش درود فرستی

وَاَنْ تُدْخِلَنی فی کُلِّ خَیْرٍ اَدْخَلْتَ فیهِ مُحَمَّداً وَ الَ مُحَمَّدٍ

و مرا داخل کنی در هر خیری که محمّد و خاندانش را در آن داخل کردی

وَاَنْ تُخْرِجَنی مِنْ کُلِّ سُوءٍ اَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّداً وَ الَ مُحَمَّدٍ

و مرا خارج کنی از هر بدی که محمد و خاندانش را از آن خارج کردی

صَلَواتُکَ عَلَیْهِ وَعَلَیْهِمْ

دورد تو بر او و آنان باد

اَللّهُمَّ اِنّی اَسْئَلُکَ خَیْرَ ما سَئَلَکَ مِنْهُ عِبادُکَ الصّالِحُونَ

خدایا از تو می خواهم بهترین آنچه را که بندگان شایسته ات از تو خواسته اند

وَاَعُوذُ بکَ مِمَّا اسْتَعاذَ مِنْهُ عِبادُکَ الْصّالِحُونَ

و پناه می برم به تو از آنچه بندگان شایسته ات از آن به تو پناه برده اند

دانستنی‌ها

آیا می‌دانید:

در زمان غیبت، نماز عید فطر و قربان را می‌توان هم فرادی و هم به صورت جماعت خواند؟

آیا می‌دانید:

نماز عید فطر و قربان، اذان و اقامه ندارد؟

درس بیست و سوم: مبطلات نماز

برخی چیزها باعث باطل شدن نماز می‌شود؛

۱. یکی از شرایط نماز از بین رود؛ مثلاً وسط نماز بفهمد لباسش نجس است.

۲. در بین نماز، آنچه که وضو را باطل می‌کند، از او سر بزند؛ مثلاً ادرار کند؛

۳. گذاشتن دست‌ها بر روی هم؛

۴. گفتن (آمین) بعد از تمام شدن سوره حمد؛

۵. برگشتن از قبله؛

۶. سخن گفتن از روی عمد؛

۷. خندیدن با صدای بلند از روی عمد؛

۸. گریه کردن برای کارهای دنیا؛

۹. صورت نماز را به‌هم زدن؛

۱۰. خوردن و آشامیدن.

۱۱. کم یا زیاد کردن ارکان نماز، چه عمداً و چه سهواً (از روی فراموشی).

منابع

۱. ابن بابویه، ابوجعفر، محمد بن علی، **ثواب الاعمال و عقاب الاعمال**، ترجمه: محمدرضا انصاری محلاتی، قم: نسیم کوثر، ۱۳۸۲ش.

۲. اصولی، احسان - بنی هاشمی خمینی، محمد حسن، **رساله توضیح المسائل (مراجع)**، قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، بی‌تا.

۳. انصاریان، حسین، **نظام خانواده در اسلام**، قم: ام ابیها علیهاالسلام، ۱۳۸۰.

۴. حق‌جو، محمدحسین، **خودسازی در مکتب قرآن و عترت**، قم: انصار المهدی، ۱۳۸۱.

۵. محمدی ری شهری، محمد، **خیر و برکت از نگاه قرآن و حدیث**، ترجمه جواد محدثی، قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۴۲۴ق.

۶. محمدی ری شهری، محمد، **میزان الحکمه**، تهیه: پژوهشکده علوم و معارف حدیث، قم: موسسه دارالحدیث العلمیه والثقافیه، مرکز للطباعه والنشر، ۱۴ق.

۷. نوری، حسین‌بن محمدتقی، **مستدرك الوسائل و مستنبط المسائل**، قم: موسسه آل‌البیت علیهم‌السلام، الاحیاآ التراث، ۱۴ق.